

AM-regels: teler moet goed nad

Per 1 juli 2010 wordt een nieuwe EU-richtlijn van kracht die de bollenteelt er niet eenvoudiger op maakt voor de teelt en afzet van bloembollen. Binnen de EU is het niet meer verplicht om bolgewassen te telen op AM-vrij verklaarde grond. Achtergronden van deze regelgeving en de rol van de KAVB en Anthos daarin, maar ook de praktische invulling voor de teler komen hier aan de orde.

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto: DLV

KAVB-directeur Jan van Aartrijk is duidelijk als hij terugblijkt op de totstandkoming van de nieuwe AM-richtlijn, die op 1 juli 2010 ingaat in de Europese Unie. "Al in 2002 is deze discussie gestart. Aanleiding was dat er nogal wat nieuwe landen zouden toetreden tot de Europese Unie, met als gevolg dat er grote verschillen zouden gaan ontstaan in de manier waarop met aardappelmoeheid werd omgegaan. Het was een goed moment om dat beleid op één leest te schoeien. Daar was de KAVB op dat moment niet bij betrokken."

Daar kwam snel verandering in, toen in wat Van Aartrijk de technische fase noemt, met betrokken sectoren in onder meer Nederland verder over dit onderwerp werd gesproken. "We hebben toen met productie en handel van de bomen, aardappelen en de bollen om tafel gezeten. Centraal stond voor ons de vraag of bollen wel of niet in de nieuwe Europese AM-richtlijn moesten worden opgenomen. Wij als KAVB hebben er toen voor gepleit om de bollen niet op te nemen. Wij stelden voor om dit nationaal te regelen, zoals dat nu ook het geval is. Tot nu toe moeten alle bollen worden geteeld op gronden die vrij zijn van aardappelmoeheid. Wij zagen toen het liefste dat die situatie gehandhaafd bleef, met name vanwege de eisen die landen buiten de EU stellen. We hebben daar stevig op ingezet."

Die visie werd op dat moment niet door Anthos gedeeld. Die pleitte voor het wel plaatsens van bollen op de EU-richtlijn. En zo geschiedde en daarmee was er geen ruimte meer voor nationaal beleid. Niet alle gewassen, maar alleen tulp, narcis, hyacint, iris, lelie, gladiool en dahlia, kwamen op de lijst. En die zijn er na de technische fase niet meer afgegaan. Voor alle andere bolgewassen gelden geen Europese regels op het punt van aardappelmoeheid, in totaal zo'n 2.000 ha.

NATIONAAL BELEID

In 2004-2005 is de bestuurlijke en politieke fase doorlopen. "We hebben toen meermalen geprobeerd om de bolgewassen alsnog uit de verordening te schrappen, maar dat is niet gelukt. Een aantal lidstaten was hiertegen. Ze bleven er op staan, met de voorspelde consequenties, zoals het gegeven dat de eisen voor bollen binnen de EU anders zijn dan voor erbuiten. Dat hadden wij al in 2002 voorzien. Om toch nog iets te bereiken hebben we in 2004 per brief aan minister Veerman van LNV gevraagd om zich in te zetten voor nationaal beleid. Die brief is gestuurd namens KAVB, Anthos en de NBvB. Daar is door de toenmalige directeur Landbouw, mevrouw Burger, op geantwoord dat er werd ingestemd met aanvullend nationaal beleid tot 2010. Daarna moeten de sectoren hun eigen verantwoordelijkheid nemen."

TRACEERBAARHEID

Met die toezegging voldeden de bollen, bomen en vaste planten ook aan de voorwaarden van het ministerie van LNV. "KAVB en Anthos hebben in 2005 de toezegging gedaan dat we ons zullen inspannen om een systeem van het volgen van partijen door de keten op te zetten dat door derde landen wordt geaccepteerd."

.....

‘De KAVB voorziet in ieder
geval dat in een aantal
regio’s de beschikbaarheid
van huurland voor de
bloembollenteelt stevig onder
druk zal komen te staan’

.....

Een en ander is inmiddels met die landen besproken. In datzelfde jaar presenteerde de

Telers dienen al voor het planten nagedacht te hebben o

KAVB haar visie Meer markt, meer marge, en daarin is als een van de initiatieven opgenomen om het volgen van partijen door de keten van de grond te krijgen. Zo'n systeem is van veel breder belang dan alleen de eisen voor AM. De KAVB heeft zich sindsdien samen met de BKD en Anthos ingespannen om die belofte na te komen." De afgelopen jaren is er een toenemend aantal vragen opgekomen bij de KAVB en bij telers. "Er zijn nog steeds onduidelijkheden over diverse facetten. Wij voorzien in ieder geval dat in een aantal regio's de beschikbaarheid van huurland voor de bloembollenteelt stevig onder druk zal komen te staan. Dat kan voor een wezenlijk deel van de ondernemers gevolgen hebben."

DRIE STROMEN

Vanaf 2010 zal de sector te maken krijgen met drie verschillende productstromen, stelt adjunct-directeur Prisca Kleijn van de KAVB. "Er komen bloembollen met een hoge AM-status. Die zijn geteeld op percelen met een AM-onderzoeksvrij-verklaring of liggend in de aardappelteeltverbodsgebieden. Die laatste blijven bestaan, en liggen onder meer in de Bollenstreek en Kennemerland. Deze bollen zijn geschikt voor export naar derde landen die

enken over bestemming bollen

over de vraag waar de opbrengst naar toe gaat: landen met hoge eisen op het gebied van AM of niet

hoge eisen stellen aan AM. De tweede groep zijn bollen met een lage AM-status. Dat zijn de zeven bolgewassen, die na 1 juli 2010 ook op niet-getoetste en zelfs AM-besmette grond mogen worden geteeld. Deze bollen mogen alleen binnen de EU worden afgezet; wel dienen ze praktisch vrij van grond te zijn. Groep drie zijn die gewassen die niet in de richtlijn staan, zoals krokus en andere bijzondere bolgewassen. Voor deze gewassen zijn er zelfs geen aanvullende eisen voor afzet binnen Europa. Op zich zijn de groepen twee en drie een versoepeling voor de bollenteelt. De teler is niet meer verplicht om op zoek te gaan naar AM-vrije percelen, zoals dat nu nog wel het geval is." Deze drieslag gaat ook voor de bloembollenhandel gelden. Wie alleen exporteert naar derde landen zal op zijn bedrijf alleen gegarandeerd AM-vrije producten willen krijgen. Wie alleen binnen de EU afzet hoeft geen of minder aanvullende eisen meer te stellen aan bollen als het gaat om AM. Wie beide markten bedient, moet beide handelstromen goed scheiden.

IN GESPREK

De consequentie van dit driestromenbeleid is dat elke teler zich voor het plantseizoen van

najaar 2010 zal moeten afvragen waar zijn opbrengst van oogst 2011 naar toe gaat. Kleijn: "In feite betekent dit dat teler en handelaar al in een vroeg stadium moeten nagaan waar de partijen heen gaan en moeten ze samen het gesprek aangaan over de eisen waaraan de bollen dus moeten voldoen. Op basis van daarvan moet de teler dan zijn perceelskeuze maken." Wat voor teelt en handel van wezenlijk belang is, is de betrouwbaarheid van de productstroom. KAVB, Anthos en BKD zijn sinds begin 2008 met elkaar in overleg om te kijken wat de invoering van de nieuwe AM-wetgeving voor praktische consequenties heeft voor teelt, handel en keuringsdienst. Kleijn: "We sturen niet aan op allerlei ingewikkelde systemen, maar sluiten bij voorkeur aan op systemen die er op bedrijven al zijn voor het volgen van partijen door de keten. Voor de teelt biedt daarnaast het digitaal klantenloket van

Resumé

Na 1 juli 2010 zal de regelgeving op het gebied van aardappelmoeheid van grote invloed worden op de teelt en handel in bloembollen. De eisen binnen de EU worden soepeler, die van buiten de EU blijven streng. De KAVB werkt samen met Anthos en BKD aan werkbare afspraken.

de BKD een goede mogelijkheid om heel veel zaken administratief vast te leggen en de handel krijgt te maken met Client Export."

WAAR EN WAT

De cruciale vragen die elke teler zich dient te stellen, zijn welke gewassen hij teelt, waar hij ze teelt, en welke bestemming de bollen krijgen. "Een teler die al zijn tulpen voor de eigen broeierij gebruikt kan er voor kiezen om niet meer te laten bemonsteren op AM. Hij kan dus telen op percelen waarvan de AM-status onbekend is. Als hij ervoor kiest om op niet-AM-vrij verklaarde grond te telen, dan betekent dat wel dat hij, bijvoorbeeld als zijn tulpen ineens erg duur worden, die niet alsnog kan verkopen voor export naar de VS of Japan."

KEURING AANPASSEN

Een ander gevolg van de nieuwe AM-richtlijn is een aanpassing van de keuring. De BKD heeft van het ministerie van LNV de opdracht gekregen om op de naleving van de AM-regelgeving te gaan controleren. "Bedrijven krijgen daardoor met een ander, veel meer op risico's gebaseerd keuringsbeleid te maken. Vooral als op bedrijven twee stromen bollen zijn (wel afkomstig van AM-vrij verklaard perceel en van een onbekende herkomst) zal zowel bij teelt als export een goede controle nodig zijn. Elke kans op verwisseling van partijen moet tot een minimum worden beperkt." De BKD werkt met KAVB en Anthos aan het opzetten van een handleiding voor bedrijven, waarmee snel is na te gaan wat er zoal moet gebeuren.

Vragen en antwoorden

De KAVB realiseert zich terdege dat dit nieuwe beleid veel vragen oproept. De PD heeft de Nieuwsbrief Aardappelmoeheid voor bloembollentelers beschikbaar met de nodige informatie, die te vinden is via www.minlnv.nl.

Daarnaast organiseert de KAVB de komende tijd in de meeste kringen een voorlichtingsavond, waarbij PD en BKD uitleg geven over dit onderwerp. Daarnaast komt dit onderwerp aan de orde tijdens de jaarvergadering van de KAVB-productgroep Lelie op 10 februari 2010.